

מה יעשה לי שנה טובה ומתוקה?! – הרב יגאל

חודש הרחמים והסליחות מזמן עבורנו ימים של הכנות לשנה חדשה וחשבון נפש. בדרך כלל אנו שמחים מאד על כל חוויה רוחנית משמעותית אליה הגענו, אם באווירת שבת מיוחדת או בתפילה טובה, אולי בתחושת סיפוק ומלאות לאחר שנתנו מעצמנו לזולת. אם סימנו לעצמנו יעד ועמדנו בו, התחושה נפלאה, ודאי אם היה זה יעד של עבודה כלשהי על מידה הטעונה שיפור, שזיהינו אצלנו. דא עקא, מציאות החיים לוקחת אותנו בחזרה ל"עולם הזה", או אז אופפת אותנו תחושת נפילה ואכזבה עצמית, דכדוך ועצבות. איך מתמודדים עם תחושות אלו?

בשפה של הפנימיות, מכונה המהלך "רצוא ושוב". במקור ביטוי זה נאמר ביחס למלאכים ולנשמות שלנו. נעיין בליקוטי מוהר"ן, תורה ו:

"וזה סוד כוונות אלול. שמעתי קצת כטפה מן הים... מבאר שם, שכלל כוונות אלול הוא, "הנותן בים דרך", שצריכין להאיר בחינת דרך בים וכו'... ועתה בוא וראה והבן איך כל הכוונות הנ"ל מרמזים ונעלמים בדרך נפלא ונורא מאד בתוך התורה הנ"ל, כי מבאר שם, שמי שרוצה לעשות תשובה, צריך שיהיה לו שני בקיאות, הינו בקי ברצוא בקי בשוב, שהוא בחינת עיל ונפיק, בחינת: "אם אסק שמים שם אתה", שהוא בחינת בקי ברצוא, "ואציעה שאול הנך", שהוא בחינת בקי בשוב וכו', כמבאר לעיל, עין שם".

הבשורה הגדולה היא שה' אתנו לא רק כש"אסק שמים", בשלב ה"רצוא" בהתעלות, במה שנקרא היום "להיות באורות", אלא גם בשלב ה"שוב". כאשר חוזרים חזרה לשגרה, כשקמים מחר בבוקר (לא תמיד עם שיר חדש בלב...) לעוד תפילה "רגילה", לעוד יום אפור... גם שם ה' אתנו. לכן אל לנו לייאש את עצמנו.

"והפרוש הפשוט הוא, שמי שרוצה לילך בדרכי התשובה, צריך לחגר מתניו, שיתחזק עצמו בדרכי ה' תמיד, בין בעליה בין בירידה, שהם בחינת: "אם אסק שמים ואציעה שאול" ([תהלים קלט ח](#)) וכו', הינו בין שיזכה לאיזו עליה, לאיזו מדרגה גדולה, אף-על-פי-כן אל יעמד שם, ולא יסתפק עצמו בזה, רק צריך שיהיה בקי בזה מאד, לידע ולהאמין שהוא צריך ללכת יותר ויותר וכו', שזהו בחינת בקי ברצוא, בבחינת עיל, שהוא בחינת: "אם אסק שמים שם אתה". וכן להפך, שאפלו אם יפל, חס ושלום, למקום שיפל אפלו בשאול תחתיות, גם כן אל יתיאש עצמו לעולם, ותמיד יחפש ויבקש את השם יתברך, ויחזק עצמו בכל מקום שהוא, בכל מה שיוכל, כי גם בשאול תחתיות נמצא השם יתברך, וגם שם יכולין לדבק את עצמו אליו יתברך, וזה בחינת: "ואציעה שאול הנך". וזה בחינת בקי בשוב, כי אי אפשר לילך בדרכי התשובה, כי אם כשבקי בשני הבקיאות האלו".

עבודת אלול, מזמנת עליות וירידות, נסיקות ונחיתות. "הנותן בים דרך" בתוך ים סוער זה, ה' נותן דרך. אולי ניתן לומר שהדרך המיוחדת אותה ה' נותן היא עצם הימצאותו בכל מקום ובכל מצב. כמובן שדרושה עבודה גדולה לשם כך, בלשונו הציורית של ר' נחמן "בקיאות": "ודקדק רבנו, זכרונו לברכה, וקרא ענין זה בלשון בקי, כי היא בקיאות גדולה מאד מאד, שיזכה לידע ליגע עצמו ולטרח בעבודת

ה' תמיד, ולצפות בכל עת להגיע למדרגה גבוהה יותר, ואף-על-פי-כן אל יפל משום דבר, ואפלו אם יהיה איך שיהיה, חס ושלום, אף-על-פי-כן אל יפל בדעתו כלל, ויקים: "ואציעה שאול הנך", כנ"ל".

בתפילה שנזכה לעבוד בשמחה בחודש מיוחד זה, ולהתכונן לשנה חדשה

במסגרת ההכנות לחג, רבים מכתתים את רגליהם ומשקיעים מכספם להשגת ראש כבש או ראש דג, כדי שנהיה לראש ולא לזנב. תפוח בדבש לשנה מתוקה, רימון ועוד סימנים רבים לזכות לשנה מבורכת.

האם באותם הסימנים תלויה איכות חיינו בשנה החדשה? רק אכילת מאכלים שכאלו תקבע את גורל חיינו הפרטיים והלאומיים?! דומה שהחפץ למצוא משמעות למעשיו יעמיק ויתבונן בעניין.

מה המקור לאכילת סימנים בליל ראש השנה?

בתלמוד מובא: "לאחר שאמרת שיש ענין בסימנים, יהא אדם רגיל לאכול בראש השנה דלעת ורוביא, כרתי, סילקא ותמרים" (מתורגם ממסכת כריתות ו', א').

השל"ה הקדוש, כתב: "הפרי הוא סימן שיזכור האדם ויתעורר בתשובה ויתפלל על הדבר הזה... נמצא העיקר הוא ההתעוררות והתפילה" (מסכת ר"ה, פרק נר מצוה כ"ב). כלומר, אין להסתפק באכילה. יש להתייחס אליה כסימן הבא להזכיר את העיקר והוא להתפלל על אותם הדברים אליהם אנו מייחלים לשנה הבאה. הסימנים מזכירים לנו להתעורר לחשבון נפש אישי, להיטיב את מעשינו. שומה על הרוצה לזכות לשנת שלום ושלום, להשתדל לעשות הכל על מנת לשפר את מערכות היחסים עם הסובבים אותו, בבית ובחוץ. רבים הדגישו זאת ואמרו שבמיוחד בראש השנה ישתדל אדם שלא לכעוס. "והנה כל אלו העניינים עושין הכל לסימן טוב ולכן פשוט שיזהר מאד שלא יכעוס בימים האלו מלבד גודל האיסור (הכללי שאסור לכעוס, צריך להשתדל לא לכעוס) כדי שיהיה לסימן טוב" (משנה ברורה הלכות ראש השנה).

לאור זאת, משתמע שגם הפעם לא נוכל להימלט מלקיחת האחריות על גורלנו בידינו. צר לי, אך מי שחשב שככל שירבה באכילת תפוחים בדבש כן תיטב שנתו, הלא טעות בידו. בורא עולם, נותן לנו מתנה נפלאה ביותר, אפשרות לפתוח דף חדש ממש!!! כאן לא מדובר בחודש חדש, אלא ביכולת לחוות התחלה חדשה של החיים עצמם!

איננו מחויבים לדפוסי התנהגויות בהם הורגלנו עד כה. ניתנת לנו ההזדמנות, להיות חדשים וטובים יותר בעולמינו שלנו. אולי נשמע קשה לשנות ולהשתנות, אך אם רק נחשוב על מושג ה"שדרוג" הרווח כל כך בשפתינו, יתכן שייקל לנו.

כמה פעמים בשנה האחרונה השקענו משאבים ואנרגיות, בלשדרג את הרכב, מסך הטלוויזיה, את הטלפון הנייד לדור מתקדם יותר, המחשב הביתי והאישי וכדומה. אולי נעצור לרגע ונחשוב, האם אפשר לשדרג ולו במעט, את מערכות היחסים הבין אישיות שלנו, את המידות שלנו, את עולמינו הרוחני?

סימנים קודמים בשלב לאותיות ולמילים, הם מבטאים משהו מאד ראשוני, בראשיתי. השימוש בהם ביום ראש השנה שהוא יום בריאת האדם הראשון בעולם, מזמין את כולנו להתבוננות פנימה, קורא להתנער מפוזות וכניעה לנורמות חברתיות ומעורר לחזרה לחיים טבעיים, אמיתיים, להשקעה בדברים החשובים לנו באמת, שהם אלו שיעשו את השנה החדשה לטובה ומתוקה עבורנו ועבור כל בית ישראל, בע"ה.